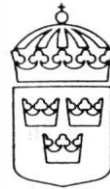

Motion till riksdagen

1986/87:Jo238

Sven Munke (m)

Betalning för fodersäd efter kvaliteten

Mot.
1986/87
Jo238-244

Det är en angelägenhet av största vikt att satsa på fodersädesslag som har intressanta egenskaper såväl när det gäller kvalitet som sjukdomsresistens.

Hela frågan skall ses mot bakgrund av vårt lands överproduktion av spannmål som kostar skattebetalarna och jordbrukets utövare 1,6 miljarder att exportera. Av dessa får de senare betala 60% och staten resten. Hur ser då proteinförsörjningen ut, och vad betyder fodersäden i sammanhanget? – Enligt Spannmålsgruppen har jordbrukets foderindustri ett årligt proteinbehov av 550000 ton. Av detta importeras 375 000 ton eller drygt 2/3, främst sojamjöl och fiskmjöl.

Statskonsulent Allan Simonsson framhåller i sitt häfte Inhemsk proteinförsörjning i svinproduktionen att ca 3/4 av de ca 1,2 miljoner ton spannmål som förbrukas i svinproduktionen per år utgörs av korn. Detta svarar till 80–85% för den ordinära foderblandningens innehåll. Hälften av dess innehåll av essentiella aminosyror (proteiner) kommer således från spannmålen. Han framhåller också det negativa samband, som finns mellan den försämring av kornets proteinhalt som sker, när man höjer proteinhalten med hjälp av kväve. – En rimlig slutsats av detta är då betydelsen av sorter med så höga utgångsvärden som möjligt i den genetiska arvsmassan vad gäller protein, rymdvikt etc. Fodersäden beräknas svara för drygt en tredjedel av proteinproduktionen på svensk åkermark. Vallen svarar för 40%, brödsäden för 10–15% och övriga grödor inkl. ärter för 10–15%. Oavsett vi nu i enlighet med Spannmålsgruppens förslag med all kraft satsar på ärtodling, kommer dennas andel av proteinproduktionen ändå aldrig i nivå med fodersädens andel.

Det har uttryckts farhågor att trädesbruket främst kommer att drabba fodersädesarealerna. Utsädesbranschen har konstaterat svårigheter att täcka in sitt behov av vårsädesarealer för utsädesproduktion. – Dessutom animeras lantbrukarna att så så mycket höstvetete som möjligt hösten 1986, trots att överskottet till mer än 50% utgörs av vete och endast till drygt 15% av fodersäd. I den senare ingår havreexporten till USA, som jämfört med vete genomförs till väsentligt bättre priser.

På senare år har t. ex. kornarealen besåtts med högavkastande sorter med lägre proteinhalt. Detta ökar spannmålsöverskottet kraftigt och medför också att foderkornet måste kompletteras i foderblandningar med importerat proteinfoder. Varje procent protein räknat på den svenska kornskörden motsvarar drygt 20000 ton protein. Utgår man ifrån vad jordbrukaren får betala, när han köper 100 kg sojamjöl (320 kr. per dt) är denna kvantitet värd ca 100 milj. kr.

Under 1986 infördes genom Svensk Spannmålshandel en kvalitetsbetalning för korn. Dess innebörd gav en förhållandevis svag effekt och var dessutom inte bindande till sitt innehåll. Dessutom ansågs allmänt att 0-läget vid 12% för tillägg eller avdrag var för högt. Som en följd av att bestämmelserna inte var bindande har t. ex. stora skånska spannmålsföretag inte gjort några avdrag för proteinhalter under 12%. Kvalitetsstimulansen har därmed i än högre grad blivit ett slag i luften.

Konsekvenserna av otillräcklig kvalitetsstimulans tar sig även andra uttryck. Just nu sker en intensiv information från lantbruksnämnder och hus-hållningssällskap. Härvid ser rådgivarna uteslutande till den enskilde jordbrukarens ekonomi, och följden blir att man rekommenderar den typ av sorter som främst har hög avkastning. Kvalitet eller nyttjandegrad som foder-medel och näringskälla är av sekundär betydelse.

Man upplever alltså att staten låter skattebetalarna stå för kostnaden för att 100 000–150 000 ha träda för att minska spannmålsöverskotten. Samtidigt uppmanar de statliga lantbruksnämnderna i sin rådgivning bönderna att odla sorter med högsta skörd och låg kvalitet och nyttjandegrad. Så länge som vi importerar 2/3 av vårt proteinbehov till foderproduktion är protein en brist-vara.

Fodersäden spelar en avgörande roll och har en betydelsefull andel av den inhemska proteinproduktionen, alldeles oavsett satsningen på ärtodling, som har ett arealmässigt tak genom krav på 6-7-årig växtföljd, hänsyn till konservärtodlingen m. m. Staten måste därför omedelbart genom tillräckliga stimulansåtgärder se till att den resurs till ökad proteinproduktion som finns i vårt sortmaterial utnyttjas. Detta sker genom att ett effektivt betalningssystem utformas för produktionen av foderspannmål i Sverige.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att statens jordbruksnämnd får i uppdrag att utforma ett effektivt betalningssystem för produktion av foderkorn.

Stockholm den 23 januari 1987

Sven Munke (m)